

Neurath gre 23. junija v London

Po prejšnjem sporazumu Anglije s Francijo ter Nemčije z Italijo

London, 16. jun. o. Uradno poročajo, da bo nemški zunanji minister baron von Neurath prišel na uradni politični obisk v Anglijo 23. junija. Do tega obiska je prišlo na povabilo angleške vlade. Po zadržanju londonskih odločujočih krogov ne gre pri tem za kaka posebna pogajanja med Anglijo in Nemčijo, pač pa bosta angleški in nemški zunanji ministri drug drugemu pojasnila stališči svojih držav do vseh važnih evropskih političnih vprašanj, ki se tičejo Nemčije in Anglije. Velik del razgovorov bo posvečen španskemu vprašanju in odločitvi prostovoljcev s španskih bojišč, kar smatra Anglija za trenutno zelo važno. Ministra se bosta pri tem sestanku sporazumela glede nadaljnje politike na evropski celine, med drugim v Srednji Evropi. To politiko narekuje Angliji kakor Nemčiji želja po miru, o čemer najbolje pričajo zadnja Neurathova potovanja po raz-

nih evropskih prestolnicah. Nemčija zastopa stališče, da drži pot do pomirjenja v Evropi edino preko osebnih stikov in razgovorov med vodilnimi evropskimi politiki in državnimi poglavarji. Zato bodo von Neuratha pri londonskih razgovorih vodila prav tista načela, katera je zastopal pri svojih drugih obiskih.

Angleški zunanji minister bo skušal pri svojih drugih obiskih doseči, da se Nemčija pridruži angleškemu načrtu nove lokarne pogodbe in splošne zahodno-evropske politične zveze.

V Londonu povdarjajo, da je Anglija sklenila storiti takoj po znanih dogodkih ob napadu na nemško križarko »Deutschland« v španskih vodah in po nemškem obstreljavanju Almerie. Tedaj so v angleških političnih krogih prišli do prepričanja, da se je treba z Nemčijo sporazu-

meti predvsem glede nastopanja v Španiji, hkratu pa načeti tudi glavna druga pereča politična vprašanja, ki še niso razjasnjena in urejena.

Povdarjamo, da je angleška vlada povabila nemškega zunanjega ministra v London po sporazumu s Francijo, ki je bila o poteku vseh razgovorov natančno obveščena.

Berlin, 16. jun. o. Iz nemškega zunanjega ministrstva poročajo, da so vesti o uradnem obisku nemškega zunanjega ministra von Neuratha v Londonu resnične in da je ta obisk v skladu z načeli nemške zunanje politike. Tega obiska ne sme nihče razlagati tako kakor da bi pomenil da se Nemčija oddaljuje od nemško-italijanske skupne politike v kakih važnih vprašanjih. Italijanska vlada je bila o tem obisku pravočasno obveščena in ni imela proti njemu pomislekov.

Vesti 16. junija

Glede plačila vojnih dolgov je italijanska vlada sporočila ameriški, da ne more ničesar pametnega predlagati.

Bolezen bivšega španskega prestolonaslednika grofa Cavadonga se je tako poslabšala, da pričakujejo najhujših presenečenj.

Nesoglasja so izbruhnila v belgijski rexistični stranki in dobila izraza v tem, da je odstopil glavni urednik rexističnega dnevnika »Le Pays Reel«. Pravijo, da so ta nesoglasja načelnega značaja.

S solznimi plini je morala miriti delavske množice policija pred velikimi jeklarnami v Johnstownu, kjer vse delavstvo stavka.

O novem poljskem proračunu se je včeraj posvetoval ministrski svet v Varšavi. Težkoče pri proračunu povzroča dejstvo, da še ni prišlo do jasnosti glede velikega francoskega posojila.

Angleška imperijalna konferenca se je končala s sklepom, da bodo dominioni podpirali angleško oboroževanje z večjimi denarnimi prispevki.

Guverner mesta Rima, knez Colonna je včeraj odpotoval z Dunaja, kjer se je mudil več dni.

Stavka v ameriški plavžarski industriji se močno pozna v vsem ameriškem finančnem življenju, kar kaže nemir na velikih ameriških borzah.

Brzovlak je trčil v tovorni avto poln Arabcev in jih ubil 19. To se je zgodilo na poti, ki drži iz Bagdada v Basoro.

Voditelja katoliške mladinske zveze v Gdan-sku je sodišče obsodilo na šest mesecev ječe, češ da je žalil narodno socialistično stranko in policijo.

Druga letalska proga med Parizom in Berlinom je začela obratovati včeraj. Promet med prestolnicami je bil tako velik, da ga ena sama proga ni zmogla.

Angleška sredozemska mornarica je zapustila Gibraltar ter odplula v svoje stalno oporišče na Malti. Iz tega sklepanja, da položaj v Španiji ni več posebno zapleten.

Vrhovni poveljnik nemške bojne mornarice admiral Raeder je priredil sprejem častnikom s francoske šolske križarke »Jeanne d'Arc«. Admiral je imel pri tem govor, v katerem je dejal, da upa, da bodo takih obiskov pomagali izbrisati preteklost in obnoviti pristranske stike med obema državama.

Smernice za novo japonsko gospodarsko politiko je v glavnem izdelala nova japonska vlada in bo nova načela začela takoj izvajati. Po tem načrtu bo največ pozornosti posvečala Mandžuriji. Za grško letalstvo bodo nabirali prispevke med pravoslavni binkoštnimi prazniki med drugimi tudi v gledališčih in zabaviščih.

Letonski zunanji minister Munters je prispel včeraj v Moskvo na politična pogajanja.

Načelnik nemškega generalnega štaba general Beck bo obiskal prihodnji teden pariško svetovno razstavo, poleg tega pa tudi načelnika francoskega generalnega štaba Kamelina.

Predsednik francoske vlade Blum je imel po včerajšnji vladni seji dolg razgovor z voditeljem komunistov Thorezom in Duclosom. Prosil ju je naj komunisti nikar ne delajo težav vladi, ki je že itak v nadvse težavnem položaju.

Irska zbornica je včeraj sprejela novo ustavo irske svobodne države s 64 proti 48 glasovom. Nova ustava spreminja Irsko dejansko v republiko, ker izključuje angleškega kralja od slehernega vmešavanja v irske notranje zadeve.

Bojno stanje v Braziliji, ki ga je osrednja vlada razglasila zaradi revolucionarne nevarnosti pred nekaj meseci, so danes odpravili in se je začelo navadno politično življenje.

Katoliško delavsko organizacijo so ustanovili delavci v Fordovih tovarnah v Detroitu.

Predsednik turške republike Kemal Atatürk se je nenadno vrnil s svojega potovanja po vzhodnih delih države v Ankaro zaradi napelega položaja, ki so ga povzročili nemiri v pokrajini Aleksandrette.

V Addis Abebo sta dospela včeraj nemški in francoski generalni konzul. S tem je tudi Francija dejansko priznala italijansko zasedbo Abesinije, čeprav pri Zvezi narodov trdi nasprotno.

Predsednik ČSR dr. Beneš je odlikoval italijanskega zunanjega ministra Ciana z redom Bele-ga I. razreda.

Ameriška letalka Amelia Earhardt je na svojem poletu okoli sveta včeraj pristala v Massau na obrežju italijanske Somalije, odkoder bo nadaljevala pot v Asab in Lokarachi.

Za pesnike iz Mussolinijevega časa je italijanska vlada razpisala nagradni natečaj. Rokopise pesmi je treba poslati do 10. julija.

Holandska prestolonaslednica Julijana je sinoči po radiu naznanila veseli dogodek, ki ga pričakuje, ter prosila holandsko prebivalstvo, naj ob tej priliki ne prireja bučnih slovesnosti.

Sovjetsko uradništvo zahteva zvišanje plač kakor poročajo moskovski listi. Torej bo Stalin poleg drugih skrbi dobil še eno: odkod vzeti denar.

Upor je izbruhnil v mandžurski pokrajini Cahar. Mandžurska vlada je morala poslati nadupornike 10 divizij vojsk.

Iz Kölna v Newyork v petih dneh bo mogoče priti po zadnji preureditvi prometa med Evropo in Severno Ameriko. Potniki bodo iz Kölna v Cherbourg potovali z letali in se vkrcali na ladjo tik pred odhodom, ter jim ne bo treba potovati iz Bre-mena do Hamburga s parniki.

osebni vlakom ob 13.45 z glavnega kolodvora, vrnejo pa so v Ljubljano ob 18.08. Vodstvo izleta je izlet tako uredilo, da bodo vsi stroški za vožnjo in vstopnino k razstavi in k filmski predstavi veljali zgolj 4 Din. Dijaki naj se prijavijo pri šolskih slugah svojih šol ter tam plačajo za stroške 4 Din. Prosimo tudi starše, da opozore svoje sinove na ta vsekakor zanimivi in poučni izlet.

Namen češkoslovaškega obiska v Bukarešti:

Razgovori o perečih vprašanjih MZ

Bukarešta, 16. jun. Predsednik češkoslovaške vlade dr. Milan Hodža je včeraj prispel v Bukarešto, kjer so ga sprejeli z velikimi slovesnostmi. Takoj popoldne je prišel na povabilo angleške vlade. Po zadržanju londonskih odločujočih krogov ne gre pri tem za kaka posebna pogajanja med Anglijo in Nemčijo, pač pa bosta angleški in nemški zunanji ministri drug drugemu pojasnila stališči svojih držav do vseh važnih evropskih političnih vprašanj, ki se tičejo Nemčije in Anglije. Velik del razgovorov bo posvečen španskemu vprašanju in odločitvi prostovoljcev s španskih bojišč, kar smatra Anglija za trenutno zelo važno. Ministra se bosta pri tem sestanku sporazumela glede nadaljnje politike na evropski celine, med drugim v Srednji Evropi. To politiko narekuje Angliji kakor Nemčiji želja po miru, o čemer najbolje pričajo zadnja Neurathova potovanja po raz-

Češki politični krogi pa razlagajo obisk pred-sednika dr. Hodža v Bukarešti takole:

Dr. Milan Hodža je odšel v Bukarešto na va-bilo kralja Karola, ki je na svojem nedavnem obisku v Pragi izvolil povabiti dr. Hodža na obisk v Bukarešto. Obenem vrača dr. Milan Hodža obisk svojemu romunskemu tovarišu Tatarescu, ki je pred kratkim obiskal Češkoslovaško.

Glede na ta obisk naglašajo, da čaka Malo zvezo mnogo važnih nalog. Predsednik dr. Hodža ima razpravljati s svojimi tovariši v Mali zvezi o več zelo perečih vprašanjih. Razgovori o njih so že začeli v Zenevi na tamkajšnjem sestanku zastopnikov Male zveze. Razen tega velja izme-njati misli tudi o nekaterih najnovejših dogodkih. Pripominjamo tudi, da čedalje bolj raste medna-rodni ugled vseh držav Male zveze kot celote, ki se čedalje bolj urejuje po zaslugi sodelovanja med članicami. V Bukarešti bo dr. Hodža razpravjal tudi o gospodarskih vprašanjih, ki so se razgovori o njih začeli že pri nedavnem obisku predsednika romunske vlade na Češkoslovaškem. O tem je, ka-kor znano, izšlo svoj čas tudi uradno poročilo.

S predsednikom vlade potujejo v Bukarešto načelnik gospodarskega oddelka predsedstva vla-de Betman, dalje g. Smoran iz oddelka za tisk pri predsedstvu vlade, svetnik Čermak, podpolkov-nik g. Plika in osebni tajnik g. Roda.

Podonavje in skupna varnost

Bukarešta, 16. junija. AA. Rumunski listi pri-občujejo dolga poročila o izredno prijateljskem sprejemu, ki ga je romunsko prebivalstvo pripra-vilo predsedniku češkoslovaške vlade na vsej poti od meje do Bukarešte. List »Timpul« omenja, da sta v ospredju sedaj dve vprašanji, ki ju je treba naglo rešiti. Prvo je Podonavje, drugo pa uredi-tve ekupne varnosti, zlasti glede na zadnje do-godke v Rusiji. Obisk dr. Hodže bo olajšal Ru-muniji, da opredeli svojo zblizevalno politiko z

Sovjetski generali in voditelji padajo naprej...

Moskva, 16. jun. o. Sovjetska uradna agencija poroča, da so zaprli poveljnika baltskega brodogra in poveljnika sovjetske oborožene sile v Transkavkaziji. Odstavili so tudi predsednika Sveta ljudskih komisarjev za Belo Rusijo, ki je imel to mesto že 15 let. Izvršni odbor komunistične stranke je odstavil ljudskega komisarja za zunanjo trgovino Rosen-holza. Zadnje dni so prijeli 20 nemških komunistov, med njimi bivše nemške komunistične voditelje Mün-zenberga, Eberleina, Redeleja in druge. Zaprl so 90 madžarskih komunistov.

Po zasebnih informacijah iz Moskve, so zadnje čase aretirali še tele ugledne sovjetske osebnosti: generala Levandovskega, poveljnika kavkaškega vo-jajskega inspekcijekega okrožja, generala Hekerja, načelnika zunanjega oddelka komisarijata za državno obrambo, bivšega poslanika Kerestinskega, bivšega pomočnika ljudskega komisarja Karahana, bivšega poslanika Rozenberga, ravnatelja oddelka za Za-

hodno Evropo v komisarijatu za zunanje zadeve Sperna, ravnatelja oddelka za Daljnji vzhod Cu-kermana, bivšega poslanika v Tokiu Jurenjeva, po-močnička ravnatelja tiskovnega oddelka v komisarijatu za zunanje zadeve Mironova in bivšega pomočnika komisarijata za lahko industrijo Eljava.

Uradno poročajo, da je poslanik Sovjetske Ru-sije, Jakov Curri, 11. t. m. dokončno zapustil Berlin. Kot odpravnik poslov ostane v Berlinu svetnik so-vjetskega poslanstva Astahov.

London, 16. jun. Londonski listi še pišejo o dogodkih v Sovjetski Rusiji. »Daily Express« piše, da je Sovjetska Rusija zelo izgubila na ugledu in sedaj tudi Francozi že javno kažejo svoj strah pred takim zaveznikom. Vsi ti dogodki jasno kažejo, da je sovjetska armada zelo nestalne vrednosti.

Van Zeeland v Ameriki

Washington, 16. junija. AA. (DNB) Tukajšnje belgijsko poslanstvo priobčuje najglavnejše točke programa van Zeelandovega obiska v USA. Pred-sednik belgijske vlade se bo pripeljal v Newyork 18. junija. Dan ali dva po prihodu ga bodo slavo-nostno promovirali za častnega doktorja prince-tonске univerze. 23. junija se van Zeeland odpelje iz Newyorka v Washington, kjer bo 24. ur v go-steh pri predsedniku Rooseveltu v Beli hiši. Ostali čas svojegega prestolniškega obiska bo pa belgijski ministrski predsednik stanoval v belgijskem po-slanstvu.

Van Zeeland se odpelje iz Washingtona najbrž 30. junija. S predsednikom Rooseveltom bosta na-redila tudi skupen izlet s predsednikovo osebo na jahto in se razgovarjala o gospodarskem položaju Evrope in sveta.

Velik vlom v Škofji Loki

Škofja Loka, 16. junija. Nocojšnjo noč je bilo vlomljeno v trgovino Franca Siferja na Novem predmestju št. 11. Vlomilci so odnesli iz trgovine celo zalogo raznega usnja, črnege, rjavega, ševro usnja, evilenih šport-nih erajc ter drugega blaga. Vlomilci so odpeljali tudi novo moško kolo, zlato rumeno pleskano, znamke »Titus«. Kolo ima številko 2,126.366. Ce-lotna škoda znaša okrog 50.000 Din.

Takoj zjutraj so tukajšnji orožniki začeli s te-meljito preiskavo. Obvestili so o vladu tudi ljub-ljansko policijo, da naj pošlje v Škofjo Loko dakti-lokopca. Vloma so osumili dva mladeniča, ki eta se prejšnji dan potikala v bližnjem gozdičku. Mla-deniča eta nosila pumparice ter ju izmed doma-činov nihče ni poznal.

Dijaki gredo v Groblje

Ljubljana, 16. junija. Kateheti ljubljanskih srednjih šol so za jutri v petek 17. junija popoldne pripravili za dijake ljubljanskih srednjih šol prijeten izlet v Groblje pri Domžalah. Dijaki si bodo pod vodstvom kate-hetov v Grobljah predvsem ogledali veliko misi-jonsko razstavo, kjer so zbrani versko, zemljepis-no in prirodopisno važni predmeti iz Afrike, Ame-rike, Indije, Kitajske in od drugod. Poseben od-delek na razstavi ima slovenski misijonski škof Baraga.

Po ogledu razstave si bodo dijaki ogledali zanimiv film iz afriškega življenja »Misijonarjeva oporoka«, katerega predvajanje traja poldrugo uro. Dijaki se odpeljejo v Groblje iz Ljubljane z

Zadnji boji okrog Bilbaoa

so imeli nacionalistični oddelki pred Bilbaoom še polno dela z zavzemanjem posameznih postojank pred mestom. Mesto samo še ni zavzeto. Baskov-ska obramba se je vsa osredotočila na utrjeni hrib Baldacano, južnovzhodno od mesta. Nacionalistično letalstvo je v velikem številu bombardiralo zadnje postojanke baskovskih čet. Pod večer so se brani-lci morali umakniti, ker so Francova letala poru-šila vse njihove utrjene položaje. Umikali so se po desnem bregu reke Verniona po cesti, ki vodi proti Amorebieti in so z dinamitom porušili vse mostove, tako da je ta cesta za nacionaliste ne-uporabna. Na severu od mesta pri kraju Berio so Baski zavrnili nacionalistične čete in se obdržali na postojankah, vendar so jih nacionalistični od-delki od vseh strani obkločili.

Da nacionalisti še niso mogli zasedeti mesta, je kriv edino zagrizeni baskovski odpor na posamez-nih hribih okrog Bilbaoa. Zato je Francovo povelj-stvo sklenilo najprej zasedeti vse količikaj važne po-ložaje okrog mesta in šele potem dati povelje za zasedbo mesta.

V Bilbao samem so izbruhnili spori med anar-histi in med Baski, ker hočejo anarhisti mesto po-polnoma porušiti. Baski pa se temu upirajo. Nacio-nalistično poveljstvo je sinoči poslalo prebivalstvu v Bilbao poziv po radiu, v katerem ga prosi, naj do prihoda nacionalistov vzdrži red v mestu in da se prebivalstvu ni treba nič bati.

Izpraznjevanje mesta pod angleškim varstvom

London, 15. junija. AA. (Havas) Po poročilu uradnih krogov je zunanji minister Eden sprejel

Uradne objave banske uprave

Advokat dr. Ernest Kalan nam je poslal ta-le porpave:

»Ni res, da je bil med napadalci na akade-mika Rudolfa Dolinarja v Pribovi Milan Orožen, jurist, član Jug. napred. akad. društva »Jadrans«, res pa je, da jurist Milan Orožen med napadalci eploh ni bil in tudi ni mogel biti, ker je bil v istem času na Živkovičevem zborovanju v Celjskem domu v Celju. Pri odhodu z zborovanja ob 8 zve-čer je bil s kamnom od nekega demonstranta ra-njen na glavi in z rešilnim avtom prepeljan v bol-nišnico, katero je ob pol 10 zvečer po zdravniški obezi zapustil in se podal domov.

Nemški vojni minister obišče Budimpešto

Budimpešta, 16. junija. AA. Nemški minister za državno obrambo maršal von Blomberg se je odzval vabilu madžarskega obrambnega ministra generala Roederja in se bo pripeljal 20. junija v Budimpešto. Tako bo vrnil nedavni obisk generala Roederja v Berlinu. Maršal Blomberg ostane na Madžarskem nekaj dni. Ogledal si bo več hon-vedskih enot in obiskal nekatere važnejše ma-džarske vojaške ustanove.

Za 416 milijonov lir novih vlog izkazuje v zadnjih 16 mesecih italijanski denarni zavodi.

Proslava majske deklaracije v Pragi pod okriljem Češke lige akad. in Jug. akad. društva »Krek« v Pragi

V torek 8. junija 1937 ob 19.30 se je vršila v vrtnem paviljonu Nostitzovske palače v Pragi proslava 20 letnice majske deklaracije. Proslavo je priredila agila Češka liga akademika skupno z Jug. akad. društvom »Krek«. Društvo »Krek« je bilo ustanovljeno v Pragi že 1. 1910 pod imenom »Danc«, a leta 1917 se je prekrstilo v društvo »Krek«. V svoji sredi je pred vojno in tudi po njej združevalo veliko število Slovencev in Hrvatov, ki so študirali v slovaški Pragi. Zadnja leta je društvo manj delovalo zaradi pomanjkanja števila članov, zdaj pa je zopet oživilo, ker idealna mladina, ki študira v zlati Pragi, čuti potrebo, da se združuje v idejnem in družabnem pogledu. Prav te dni ob priliki majske deklaracije se je »Krek« zopet pokazal javnemu življenju.

Kot prva točka proslave je bil pozdravni nagovor predsednika Češke lige akademika JUC and tov. Kotta, ki je s toplimi besedami in z veliko simpatijo očrtal združitev južnih Slovanov. Senior društva »Krek«, gospod Majec, tiskovni referent na jugoslovanskem poslanstvu v Pragi, pa je izpregovoril o majske deklaraciji sami. Podal je njen zgodovinski in politični razvoj. Dotaknil se je Slovencev od začetka naselitve, njihovih prvih poizkusov za osvoboditev ob uporu Ljudevita Posavskega, kjer so Slovenci pomagali Hrvatom, zopetni poizkus ob velikem kmečkem uporu, ob kulturnem poizkusu Trubarjevem, govoril je o iliriji oživiljen, o literarnem življenju Gaja in Vraza ter o največjem poizkusu za osvoboditev v revolucijskem letu 1848 s programom Zedinjene Slovenije. Bachov absolutizem je na zunaj ogenj pogasil, a iskre so tlele dalje in niso ugasile. Leta 1870 so se na kongresu v Ljubljani zbrali predstavniki in proklamirali zedinjeno Slovenijo. Idejni vodja Slovencev je bil veliki genij dr. Janez Ev. Krek, faktični pa dr. Anton Korošec. Takratno časopisje je prineslo vest, da so Slovenci voditelji slovanstva na jugu. Govornik je očrtal jugoslovansko orijentacijo ob izbruhu balkanske in svetovne vojne, ljubljansko deklaracijo in zgodovinsko majske deklaracije dne 30. maja 1917. Zasnovano idejo Krekovo, katere sam ni izrekel, je podal v dunajskem parlamentu dr. Anton Korošec, za Češko pa dr. Staniček. V tej deklaraciji, ki je diplomatsko delo Krekovo, zahtevajo Srbi, Hrvati in Slovenci samostojno državo, prosto gospodstva tujih narodov na demokratični podlagi pod žezlom dinastije habsburško-lotarinške. Vlada je zahtevo sprejela z ogorčenjem, napela je vse poslednje sile, da bi se želja ne uresničila, a svoboda je bila tu. Mnogo očitkov je padlo na dr. Antona Korošca, a on se je branil častno. Ko so mu očitali veleizdajstvo, je rekel: »Mi hočemo svobodo in če je to, kar hočemo, veleizdaja,

vam povem gospodje, da nimate dovolj večal, kamor bi mogli pobesiti vse izdajalce, da nimate zadostnega števila pušk, da bi mogli vse postreliti, kajti vsi Slovenci, Hrvati in Srbi hočejo svobodno skupno življenje in v tej skupnosti delo za svoje blagostanje. Prosim brate Čehe, Slovence, Poljake in Ukrajince, da bi nas v teh naših prizadevanjih podpirali in objubiljamo vam zvestobo. Zvestoba za zvestobo, to naj bo naše geslo!»

Izbruhnil je boj za svobodo. Stotisoče ljudi je položilo življenje na žrtvenik; preteklo je morje krvi, a Bog si je izvolil najdražjo žrtev, katero smo mogli žrtvovati, to je našega Mojzesa Kreka. Umrl je, a njegov duh živi med nami in njegova oporoka je z nami, kamor gremo Slovenci, Jugoslovani: »Vi vsi, ki ste seme izkrmavalega naroda, pomnite le na to, zedinite vse svoje sile, vse svoje zmoglosti, vse svojo ljubezen in vse svoje srce posvetite naši jugoslovanski državi v njen prosep, kulturo in blagostanje.« S temi besedami je predavatelj zaključil svoj govor. Poslušali smo te svete besede z odprtimi usti ne le Slovenci, katerim je to sveto, temveč tudi Čehi in Slovaki, ki vidijo v nas heroje in v naših voditeljih genije, vredne, da se njih ime zanese tudi preko mej naše ožje in širše domovine.

V imenu društva »Krek« je spregovoril predsednik tovariš Zigante Anton, ki se je poleg majske deklaracije spomnil tudi manjšinskega vprašanja, raka, ki gloda naše narodno telo. Spomnil se je Slovencev v Istri, Gorici, Trstu, Slovencev v Gospe Sveti. Njegova izjavanja so bila deležna velikega aplavza.

Kot tretji je nastopil dr. Fomanek, veliki slovenofil, ki je poleg naše majske deklaracije omenil še Češko kvetnovo deklaracijo, za katero je deloval dr. Staniček, pri Poljaki in Ukrajinci pa dr. Lazarevič. Skupna volja vseh Slovanov je prebudila ideje zedinjenja, tega ne smemo nikoli pozabiti. Naloga vse slovanske inteligence je, da nadaljuje započeto delo po Kreku, Strossmayerju, Korošču v tesnem in iskrenem sodelovanju. Želel je še jugoslovanskemu katoliškemu društvu »Krek« mnogo uspeha za nadaljnje delo.

Češka liga akademična je v zvezi s »Krekom« priredila to lepo slovensko prireditev v češki Pragi in morda se ji lahko na tem mestu v slovenskem časopisu zahvalimo ne le v imenu »Kreka« in Slovencev, bivajočih v Pragi, temveč vsega slovenskega naroda za njeno ljubezen in pozornost in jo obenem prosimo še za nadaljno naklonjenost.

Proslava se je zaključila z vdanostno brzojavko našemu velikemu voditelju dr. Ant. Korošču. Praga, 10. junija 1937.

Ela Koželjeva.

Ana Sten v velikem ljubavnem filmu

Osamljena žena

Režija: Fjodor Ocep.
V gl. vlogah: Henry Wilcoxon
Viola Keats, John Garrick
Balet: Leon Vojtkovski.
Premiera jutri 17. junija
v kinu Matic.

Sladkorna afera se širi

Ljubljana, 16. junija.

V zaporih ljubljanskega okrožnega sodišča sedi sedaj 5 oseb, ki so zapletene v sleparije s sladkorjem. V soboto okoli 14. jih je policijska uprava z zelenim Henrikom pripeljala iz šentpeterskih zaporov na Miklošičevo cesto. Izgleda, da se bo iz Taiblove afeze izcimil velikanski sladkorni škandal. Ljubljanski trgovci - gosisti, ki zalagajo male trgovce z vsemi potrebščinami in tudi s sladkorjem, so čudoma opazovali, da sladkorne kupčije na deželi rapidno padajo. Na Gorenjskem skoraj ni bilo mogoče spraviti večje množice sladkorja v promet. Bile so prav minimalne kupčije. Mnogi so si ta pojav tolmačili tako, da ljudje rajši segajo po saharinu, ki je cenejši in nadomešča kot slastilo dražji sladkor. Pozneje so trgovci doznali, da imajo proti sebi silno konkurenco, ki gre v cenah mnogo nižje, kakor pa to zmorejo sami, računajoč z državnim trošarino.

Cene zatrošarinjenemu sladkorju so bile 12.70 Din kg za kristalni sladkor ali sipo na debelo, in 14.40 Din kg za kocke na debelo. Huda konkurenca pa je ponujala podeželskim trgovcem sladkor mnogo ceneje, in sicer po 8 Din za kristal in 9 Din za kocke na debelo pri vagonskih nabavkah. Odkritje Taiblovih sleparij pa je za enkrat tajinstveno zaveso o sleparskih poslih odgrnilo in vsi pričakujejo, da se bo iz Taiblove afeze razvil velikanski škandal, ki bo zavzel nezakleten obseg. Glavne sleparije s sladkorjem so se vršile na državnem posestvu v Belju, kjer je velika sladkorna tovarna in od tam vodijo niti v Zagreb, kjer je neki trgovec fungiral kot posredovalec za nabavo cenegega sladkorja. Na Belju je družba organiziranih tatov in sleparjev znala premotiti organe finančne kontrole tako, da so šli celi vagoni sladkorja iz tovarne, ne da bi bila zaračunana državna trošarina. Ponarejali so celo listine in deklaracije. Kot sredstva za prevoz takega »tajnega sladkorja« so bili v uporabi tovorni vagoni in tovorni avtomobili. Blago so na gotovem mestu prekladali iz enega voza na drugega in ga nato dirigirali proti Zagrebu in v Slovenijo, pa tudi v druge kraje. V koliko je bil aretirani Taibl v poslovnih stikih s temi sleparji in tatovi, bo pač nadaljnja preiskava dooznala. Gotovi indiciji kažejo na to, da je moral Taibl vzdrževati gotove zveze, kajti razmera na Belju so mu bile dobro poznane.

Aretirani Josip Taibl, star okoli 35 let, je bil rojen v Zabolju, v bližini Belja, dunavska banovina. Zadnji čas je skupno z Blatinovo stanoval formalno v Mariboru, Nekropova ulica št. 8. Izdal je se za privatnega uradnika. Njegova poslovna Predsnočnim ob pol 9 je bila tako imenovana mojstrovka hiša nasproti tovarni. Cankarjeva cesta 9, pozorišče strašnega dogodka, ki je na mah razburil vse Jesenice.

V navedeni hiši stanuje tovarniški uradnik g. Milan Stegu s svojo materjo in tremi sestrami. Oče oziroma mož, upokojeni brzojavni mojster, že več let ne živi skupaj s svojo družino.

K Stegujevi družini pa je že več let zahajal tovarniški uslužbenec Franc Kerstein, ki je imel nekakšno ljubavno razmerje z materjo navedenih, že dospelih otrok.

družabnica Vincencija Blatinikova je bila rojena 11. julija 1900 v Trbovljah, bila je poročena, a ločena. Izučena je bila kot šivilja in kuharica. Mnogo sveta je prepotovala. V zaporih sta mirna in čakata le, da ju bo preiskovalni sodnik g. Vladimir Velušček pozval na odgovor in zagovor. Sodišče doslej namreč še ni prejelo od policije podrobnega poročila o Taiblovih sleparijah, pustolovščinah in dogodivščinah. Oba sta izjavila kratko: »Zagovarjala se bova, ko pride policijska ovadba«. Poleg dveh glavnih aranžerjev »sladkornih sleparij« pa delajo v zaporih družino še 3 drugi aretiranci, ki so prišli v Taiblovo afero, kakor Pilat v vero. Je to neki trgovec iz Sela Ivan K. Njega samega je Taibl olajšal za 10 jurjev. Dalje je v afero zapletena neka Mihaela L. iz Zgornje Šiške, posestnikova hči in neki krojaški mojster Andrej L., stanujoč na Celovski cesti št. 200. Vsi 3 zadnji aretiranci zanikajo, da bi bili vedoma pomagali Taiblu pri sleparijah, bili so si v svesti, da gre za pravilne poslovne zadeve in kupčije.

Preiskava proti Josipu Taiblu bo pač trajala dalj časa. Kakor so drugi listi že poročali, je bil zaradi raznih nepoštenih manipulacij s sladkorjem aretiran direktor Belja inž. Čulič, v Zagrebu pa neki trgovec Fajner, ki je vodil kupčije s sladkorjem.

Vsekakor pa je dalo odkritje Taiblovih sleparij direkten povod, da so postali odločilni faktorji pozornejši na idilične razmere na Belju in da so nato tam odkrili vse nečedne manipulacije s sladkorjem. Gotovo so te manipulacije trajale več mesecev in bo najbrž država oškodovana za prav težke milijone.

Eksplodiral je sod bencina ter porušil hišo

Ubila ena oseba, šest pa ranjenih

Maribor, 15. junija.

V Ptuj so doživeli snoti katastrofo, ki je to malo mirno mestce do dna razburila. V hiši barvarja Ferdinanda Stresa je eksplodiral sod bencina, ki je povzročil strahovito razdejanje. Nesrečni dogodek se je odigral zvečer okrog 9, v času, ko je bilo na Tyrševem trgu, na katerem Strosova hiša stoji, več sto ljudi, ki so gledali produkcije akrobata Aleksia. V tem času je šla 50 letna Strosova služkinja Ivana Pfeifer, ki je baš včeraj nastopila svojo službo, v klet z gorečo svečo v roki. Pot jo je vodila skozi vežo, v kateri je stal sod, napolnjen z bencinom. Ta sod je mo-

ral biti pokvarjen, da je puščal, ne da bi bil kdo za to vedel. Bencin, ki je pronical iz sode na tla, je izhlapeval in tako je bila vsa veža polna gorljivih bencinskih hlapirov. Ko so prišli v dotik z gorečo svečo, so se vzgaji in ozarčje je pretresla strahovita detonacija, ki je povzročila med ljudmi na trgu in med stanovalci hiše neizrečeno paniko. Iz Strosove hiše so bušili visoki plameni ter jo v hipu objeli. Eksplozija je vrgla iz zidov okna in vrata ter zasula ljudi pred hišo z opeko. Nesrečno služkinjo Pfeiferjevo je vrglo v klet, kjer je obležala nezavestna v goreči, z bencinom prepojeni obleki ter gorila liki živa baklja. Nekaj pogumnih mož se je na trgu osvestilo ter planilo v hišo na pomoč, da rešijo Strosovo ženo Antono, njena sinova Ferija in Franca ter mariborskega industrijalca Brena, ki so klicali skozi okna prvega nadstropja na pomoč. Reševalcem pa so plameni zabranili pot v hišo. Zaradi tega so naglo pograbilili mrežo iz vrvi, v katero strelja akrobat Aleksis iz svojega topla živega človeka. To mrežo so držali pod oknom Strosove hiše in njo so poskakali iz prvega nadstropja ljudje, ki so se v hiši nahajali. Rešili so si tako življenje. Med tem so prišli na pomoč tudi gasilci. Pogasilni požar ter rešili s tem mesto usodne katastrofe. V kleti so našli Pfeiferjevo nezavestno v fletih cunjah. Naglo so jo spravili v bolnišnico, vendar ji tam niso mogli pomagati ter je umrla v strašnih mukah. Katastrofa je povzročila na Strosovi hiši 200.000 din škode, hudo pa je poškodovana tudi sosedna hiša trgovca Havelke. Predmeti, ki jih je eksplozija vrgla iz Strosove hiše, pa so poškodovali šest oseb, katerim je nudil prvo pomoč mestni zdravnik dr. Brumen.

Medtem so Stegujevo prenesli v sobo, kjer pa je kmalu umrla. Položili so jo na mrtvašni oder doma, medtem ko so Kersteina prenesli v mrtvašnico jeseniškega pokopališča.

Maribor bo zgradil vojaško grobnico

Gradbena dela so bila včeraj oddana

Maribor, 15. junija.

Vsaka slovenska vas je skrbela za svoje v svetovni vojni padle rojake lepše, kakor mesto Maribor. Pred nekaj leti je bila odkrita sicer skromna ploščica v spomin padlim Mariborčanom na stolnici, toda tako je skromna in neznatna, da je že čisto pozabljena in nihče skoraj ne ve za njo. Le večna lučka žari vsak večer v stolpiču ob stolnici, je spomin na stolne mariborskih občanov, ki leže razkropljeni po bojiščih, kjer je divjal svetovni vihar. V Mariboru pa je našlo svoje poslednje počivališče tudi veliko žrtev vojne. Na mestnem pokopališču na Pobrežju jih je pokopanih kakih 900. Že med vojno so ta vojaški del pokopališča primerno okrasili ter grobove lepo opremili. Vendar so bili to samo skupni grobovi. V eno jamo so pokopali vse vojake, ki so dotičnega dne umrli. Včasih sta bila dva, včasih trije in več, le posameznega mrtvica ni skoraj v nobeni jami. Med mrtvimi so spali svoje poslednje spanje do leta 1930. tudi sovražniki, ujeti Italijani. — Omenjena leta pa so bila njihova trupla ekshumirana ter so bila prepeljana v Italijo. V Mariboru pa se je že dolgo vodila akcija, da bi se žrtvam svetovne vojne, ki počivajo na pobrežnem pokopališču, grobovi primerno uredili. Zlasti si je prizadeval zato ravnatelj pogrebnega zavoda g. Jug. Občina je bila temu zelo naklonjena, vendar so bile potrebne še formalnosti, ker mora dati za tako ureditev svoje dovoljenje mednarodna ustanova, ki skrbi za vojaške grobove in ki ima svojo podružnico tudi v Beogradu. Šele letos je po intervenciji prispelo dovoljenje za zgraditev skupne grobnice, za katero je mestni gradbeni urad napravil načrte. Za kapelico na mestnem pokopališču, nekaj deset metrov proti jugu, kjer je nekak nasip, se bo zgradila velika grobnica, v katero bo vhod po stopnicah. Nad grobnico se bo dvigal ogromen kamenit kvader. Vsa trupla bodo ekshumirana ter položena v male krste iz impregniranega lesa, na katerih bodo imena vojakov. Oni vojaški, katerim se ne ve imena, bodo položeni v poseben oddelek grob-

nice. Z napravo grobnice bo pokopališka uprava pridobila tudi lepe prostore za pokopavanje. Na mestu sedanjih grobov bo ostal samo spomenik obema letalcema, ki sta stirmoglavila s svojim letalom na Tezno ter se ubila. Na mestu, kjer so bili vojaški grobovi, pa namerava postaviti rod-bina Maister novo veliko grobnico za slovenskega heroja generala Rudolfa Maistra, ki bo na ta način dobil dostojno počivališče na enem najlepših prostorov pokopališča. — Z deli za grobnico se bo pričelo takoj ter so bila na včerajšnji seji mestnega upravnega odbora oddana najnižjemu ponudniku, mariborski trdnici Nassimbeni. Pro-račun je odobren v višini 80.000 din.

Enodneveni izlet v Trst in popoldne iz Trsta z avtomobilom v kopalske Grad-dež, mimogrede si ogledamo še Ogled. — Cena vožnji samo 155 dinarjev.

Prijave sprejema do petka Izletna pisarna M. OKORN, LJUBLJANA, HOTEL »SLON«

Filmi

ki jih velja videti...
all ne videti

»Avgust Močni« (Kino Matica). Prav za prav je film, čeprav je nemško delo, podl upravičenost zgodovinskega vzdevka »Močni« za saškega kralja Avgusta. Prikaz Avgustovega zasebnega življenja je morda resničen, na vsak način pa je šel v filmu povdarek v to smer zaradi lasevnega ketriranja s publiko. Tudi v ostalem bolega film na bolehnih domislekih in raztrganem največkrat pa še skrupancem dejanju, ki dolgočasi in utruja.

Razgrajanje Sokolov po Ljubljani

Ljubljana, 16. junija.

Ze pred tednom, ko se je tako zveličastno pripeljal v Ljubljano gospod Živkovič, smo mogli opazovati med njegovo vojsko, ki ga je obkoljevala, se zanj drla in pretepla po Ljubljani, celo vrsto ljudi s sokolskimi znamenji na prsih. Svoje nerodnosti so se sicer hitro zavedli ter so mnogi izmed njih, ko so se vozili s tramvajem od kolodvora do glavne pošte, hiteli sнемati ta znamenja, češ, da smo za vsak slučaj bolj čisti in varni, toda očitno so bili ti dični člani za ta svoja dejanja posvarjeni od svojih višjih poveljnikov. Zakaj drugi dan in potem vse dni smo pri vseh dogodkih, ki so se vrstili in kateri niso častni in dostojanstva vredni niti za dotične člane osebno, še manj pa za skupnost, kateri pripadajo, videli pri teh ljudeh kakor z nekim ponosom izpostavljena ta sokolska znamenja.

V nedeljo zvečer se je vsa ta sokolska vojska z vsemi svojimi znamenji na prsih zbrala in začela po ljubljanskih ulicah razgrajati. Policija je morala napraviti red ter je razgrajajo razgnala. Bilf so sicer med njimi po večini mlečnozobci, ki so se razbežali sami od sebe ob prvem pojavu policije, toda nas zanimajo zgolj dejstva in ta pripbijamo: sokolstvo je poslalo na ulice razgrajati svojo vojsko s svojimi znamenji na prsih! Pri tem ni toliko važno, da je bila svoj čas Prosvetna zveza razpuščena zgolj z utemeljitvijo, da so se posamezni njeni člani politično udeleževali — in da zdaj vsa sokolska armada s takimi sramotnimi dejanji ne samo posega v tok političnih dogodkov, marveč se

pri tem poslužuje tudi metod, ki celo s kazenskimi paragrafi niso v skladu. Še bolj pa je podčrtanja vredno to, da smo videli med razgrajajo, ki so se dičili s sokolskimi znamenji na prsih ter pri tem mirne ljudi na ulicah pretepli ter jim trgali raz prs slovenske trakovce, celo vrsto ljudi, ki so se zatekli k nam in so zgolj naši gostje. Teh ljudi ni pravi nič sram, da uničujejo isto slovensko zastavo, zaradi katere so morali pobegniti z doma.

Dogodek zase je požig sokolskega paviljona pod Tivolijem, o katerem govori pojasnilo banske uprave in katerega požig je »Jutro« pripisalo zločinski roki, ki je dan prej iz paviljona pospravila vse vredne stvari in zlasti vse telovadno orodje. Ko je »zločinska roka« to reč primerno uredila, je šla potem dalje svojo pot. Srečali smo potem to »zločinsko roko« neke na promenadi še isti večer in smo jo opazovali, kako se je obnašala. Skri-vala je sicer svoj obraz, nekoliko je bilo res, sram, toda »zločinska roka« je bila vesela, da je tako hitro mogla pobegniti iz Konjice, da bi je slovensko ljudstvo ne moglo dovolj hitro slediti. Toda račun so se zmešali. Slovensko ljudstvo »zločinski roki« ne bo pozabilo in ne odpustilo dejanja pri Konjicah, ker preveč hudo kriči izpod še svežega groba kri pokojnega Rudolfa Dolinarja. Zato si »Jutro« zaman prizadeva, da bi zmešalo sled. Slovensko ljudstvo je toliko pošteno in tako ponosno na svojo čast in svoje ljudi, da bo samo brez »Jutra« poiskalo »zločinsko roko«, pa naj se ona še tako skriva in si zakriva svoj grdi, nemarno ostudni obraz...

Očividcev po „Jutrovo“ ni!

Ljubljana, 16. junija.

Očividci vsega tega, kar »Jutro« ni všeč in mu zato tudi ne gre v račun ter zato njihova poročila na samo njemu laeten način skuša obleči v drugačno obleko, ki se ji pravi tudi maska, gredo »Jutro« vedno od sile na živce. Svojo iskrenost do svojih čitateljev je »Jutro« spet pokazalo včeraj, ko je poročilo očividca, kako je gorela sokolska lopa v Tivoliju, poskušalo dati v svoji otroški naivnosti čisto drug smisel in vsebino, kakor pa je bilo napisano in kakor ga pač more razumeti vsaj tisti, ki se mu ni treba preveč potruditi, da bi bil vsaj malo objektivni.

Opozarjamo samo na sijajen dokaz, ki ga je za svoje trditve navedlo »Jutro« in ki se glasi samo takole: »Kdo je bil ta očividec, list »Slovenski dom« ne pove. Zato je pri njegovi znani morali zelo verjetno, da je očividčovo poročilo nastalo kar

v uredništvu ali pa je bilo tam vsaj primerno pri-krojeno. Kljub temu je tako značilno in zani-mivo, da ga hočemo podati tudi svojim bravcem. (Podčrtali mi!)

Vprašamo »Jutro« samo to, če morda ni ver-jelno, da se je ponoči ob omenjeni množici, ki je demonstrirala že malo manj kot pred samim po-žarom, mogel ustaviti vsaj eden takšen človek, ki je slučajno prišel tam mimo, ki razdivjani množici ni bil všeč in ki so ga dvigajoči se plameni sokol-ske lope drugače obsevali kakor množico, ki je prišla na kraj požara najmanj razgrajati, če ne več? Ali mar mislijo, da nihče drugi ne sme biti ponoči na ulici razen Sokolov? Čemu naj bi naše vera-jenje poročilo nastalo kar v uredništvu ali da bi bilo primerno prirojeno? Naj nam »Jutro« pove kaj več, kakor to, da je samo »verjetno«, saj bodo nje-govi bralci, ki gotovo bolj ljubijo resnico, kakor »Jutro«, na vsak način bolj veseli, če jim njihovo glasilo postreže z dokazi. S tem bi razumljivo v vsakem oziru vsaj nekaj pridobilo, vsaj pri tistih, ki so bili vedno vse prej kot klerikalci, pa se jim je pisanje od Javora do sokolske lope toliko pri-studilo, da sami z ogorčenjem izjavljajo, da »Jutra« ne čitajo več.

»Jutro« je včerajšnje naše poročilo očividca pri požaru sokolske lope ravno tako odklonilo, kakor tudi ne pripisuje nobene »začudenosti« in »zanimivosti« — široke besede »Jutrovo« slovarja — izjavam številnih napadenih akademikov v klancu pri Prihoji in kakor bodo postavili na laž tudi izpovedi one kmetske žene, ki je še isti večer po umoru Rudolfa Dolinarja pregledala svojo vso pomandrano njivo, na kateri takrat umorjenega Dolinarja ni opazila. Morda bo »Jutro« kdaj prišlo na to, da je bila ta ženska slepa! Ni čuda, da se je slovenska javnost naučila biti pripravljena na vse!

Naše včerajšnje poročilo pa je bilo za »Jutro« predolgo, tako dolgo ali pa lako vroče, da ga je »Jutro« moralo malo prikrajšati. Naj bi citiralo vsaj še en sam stavek, če že več ni moglo razpo-lagati s prostorom. Saj je ta stavek čisto kratak. Samo takole kratak: Demonstracije pred Delav-skim domom so izzvenele v »Živjo Živkovič!« — Za njim pa takoj sledi novi odstavek.

Naše poročilo očividca »Jutro« očividno zelo boli. Če ne, bi mu gotovo ne pripisalo toliko vred-nosti, da bi ga kar v celoti objavilo, povrh pa še iz takšnega lističa, kakor je skromni »Slovenski dom«. Še to bi radi vedeli, kako je »Jutro« prišlo na koncu citata našega poročila do legale zaključ-ka: »Gospodje so v naglici brččas prezrli, kako zelo z njim bijejo sami sebe po zobeh.« Pove naj nam tudi vsaj malo manj »pavšalnico« tudi, kako naše poročilo »postavlja na laž vse ono, kar sicer trde o požigu gospodje iz Kopitarjeve ulice v obeh svojih dnevnikih«. Priporočamo »Jutru«, naj si najame že kaj kmalu zase zobozdravnika, saj bo tam več posla, ko je od svojih lastnih rok potolče-nega zobovnja komaj ostalo kaj več kot — plombe.

Umor in samomor na Jesenicah

Predsnočnim ob pol 9 je bila tako imenovana mojstrovka hiša nasproti tovarni. Cankarjeva cesta 9, pozorišče strašnega dogodka, ki je na mah razburil vse Jesenice.

V navedeni hiši stanuje tovarniški uradnik g. Milan Stegu s svojo materjo in tremi sestrami. Oče oziroma mož, upokojeni brzojavni mojster, že več let ne živi skupaj s svojo družino.

K Stegujevi družini pa je že več let zahajal tovarniški uslužbenec Franc Kerstein, ki je imel nekakšno ljubavno razmerje z materjo navedenih, že dospelih otrok.

Kakor trdijo sosede, je zaradi teh razmer pogosto prišlo do nesporazuma in spora ter se je zlasti starejša hči, gđc. Branka, poštna uradnica na Jesenicah, protivila, da bi omenjeni Kerstein zahajal v družino.

Kulturni koledar

Francelj Jernej

16. junija 1889 je umrl v Varaždinu narodni gospodar Francelj Jernej. Rodil se je 19. avgusta v Čabroški vasi pri Poljanah. Gimnazijo je dovršil v Karlovcu, licej v Gradcu. Nato je vstopil v celovško bogoslovje, a ga je tik pred ordinacijo zapustil, odšel naprej v Prago, potem pa na Dunaj, kjer se je usposobil za profesorja. Od 1856 je služboval v Varaždinu, kjer je začel tudi delovati na narodno-vzgojnem polju. Po vzgledu »Novice« je začel izdajati »Pučkega prijatelja«, s katerim je med ljudmi budil narodno zavest in jih učil praktičnega gospodarstva. Spisal je tudi kratko zgodovino hrvaškega naroda in poljudno gospodarsko knjigo »Seljake«.

Liubljana danes

Koledar

Danes, sredo, 16. junija: Tratomir. Četrtek, 17. junija: Adolf. Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20, in mr. Gartus, Moste.

Drama: Cyrano de Bergerac. Red Sreda. Opera: Veseli studenček. Red C. Kino Union: Čarobni zvoki. Kino Sloga: Ljudje v rovu. Kino Matica: Avgust Močni.

*** KINO ***
TEL. 27-30 SLOGA
Velenapeti film

Ljudje v rovu
Gradnja tunela pod reko Hudon. Katastrofa in požar v podvodnem tunelu. DODATEK: Domača kulturna igra: 8 kajakov po savskih barihah in cerkniškem jezeru.

TEL. 21-24 MATICA
Danes poslednjič!
Veliko zgodovinsko delo iz življenja galantnega kralja, osvajača in ljubljena žensk...

Avgust Močni
Michael Bohnen, Lil Dagover in drugi
TEL. 22-21 UNION

MARTA EGGERTH v velikem glasbenem filmu
Čarobni zvoki
Kronanje v Londonu — Tehnikolor film v naravnih barvah.

Najnovejši žurnali: Poroka vojvode Windsorskega t. d. t. d.

Predstave danes ob 19-15 in 21-15 uri

Moto-klub »Mirja«. Skupni izlet članstva, gostov in prijateljev kluba v Trst in celodnevna vožnja s prekomornikom se vrši dne 11. julija t. l. Zaradi rezerviranja prostorov na ladji prijave brezpogojno do 22. t. m. na tajništvo kluba, Miklošičeva cesta 15, tel. 20-66, kjer se dobe tudi vsa nadaljnja pojasnila. Dne 18. julija medklubsko gorska ocenjevalna vožnja in dne 15. avgusta VII. mednarodna motociklistična dirka na Ljubelj.

Rekruti-dijaki, rojeni leta 1910, ki bodo morali v jeseni nastopiti svojo kadroško službo, naj zaradi razporeditve najkasneje do konca tega meseca sporočijo poveljstvu vojaškega okrožja, kakšne študije so dovršili. Do tega časa se lahko prijavijo za nastop službe tudi drugi dijaki mlajših rojstnih letnikov z dovršeno srednjo šolo.

Klub železničarjev JRZ Ljubljana sklicuje v nedeljo, 20. t. m. ob 10 v dvorani hotela Metropol sejo kluba, na katero vabi vse tov. odbornike in zastopnike klubov s proge. Zaradi važnosti dnevnega reda prosimo polnoštevilne udeležbe.

Prosvetno društvo »Ljubljana-mesto«. Drevi ob 8 pevsko vaja v društveni sobi. — Pevovodja. Orgelska produkcija gojenec Ljubljanskega državnega konservatorija, ki jih poučujeta ravnatelj stolnega kora mons. Stanko Premrl in prof. Matija Tome, bo drevi ob četrtem v Hubadovi dvorani poslojla Glasbene Matice v Vegovi ulici. Vabimo vse, ki se zanimajo za igro na orglah. Podrobní spored v knjižarni Glasbene Matice po 3 Din.

Vall harmonikarji prof. Rantigaja bodo igrali narodne pesmi na kresni veselici Rločega križa dne 20. t. m. Ta sloveči zbor pod vodstvom svojega mojstra bo nudil prav poseben glasbeni užitek. Na zamudite ga!

Liubljansko gledališče

DRAMA. Začetek ob 20. uri. Sreda, 16. junija: Cyrano de Bergerac. Red Sreda. Četrtek, 17. junija: Cyrano de Bergerac. Red Četrtek. Petek, 18. junija: Zaprtó.

OPERA. Začetek ob 20. uri: Sreda, 16. junija: Veseli studenček. Red C. Četrtek, 17. junija: Prodana nevesta. Premierski

Vprašanje telefona na Ježici

Ježica, 16. junija.

Vprašanje telefona na Ježici se ne premakne z mrtve točke. Dosedanji medkrajevni način telefonskih pogovorov nikakor ne ustreza, ker smo tako blizu Ljubljane, da bi pač potrebovali boljše telefonskih zvez. Zato so dosedanji telefonski naročniki sprožili akcijo, naj bi se podobno kakor pred kratkim za bližnji Št. Vid, tudi na Ježici uvedla neposredna zveza z ljubljansko telefonsko centralo. Pri tem so naleteli na resne pomisleke poštne oblasti, ki se izgovarjajo, da je na Ježici doslej premalo naročnikov. Temu nasproti postavljajo dosedanji naročniki trditve, da pod takimi okolnostmi pač ne bo nikoli kaj več naročnikov. Dosedanja telefonska služba na Ježici je urejena tako, da lahko po telefonu govorijo celo dopoldne in popoldne med uradnimi urami, nikakor pa ne zjutraj pred osmo in ne zvečer po šesti uri, niti ne med popoldanskim odmorom na pošti. Ob nedejlah pa je telefon celo popoldne zaprt.

Za neposredno zvezo z Ljubljano in njenim osrednjim telefonom govorijo močni razlogi. Že doslej je pripravljeno cela vrsta novih naročnikov, če bi se telefonska služba na Ježici preuredila. Mestni dohodarstveni urad mora zaradi telefona tehati po sosednih hišah, niti zdravnik nima svojega telefona, posamezni ljubljanski trgovci, ki so si zgradili svoje hiše v Stožicah, so živo zainteresirani, da se uvede na Ježici drugačna telefonska služba, ki bo omogočala pogovore z Ljubljano vsak čas brez zadržkov.

Turistični odbor mesta Ljubljane

Ljubljana, 15. jun.

1. januarja t. l. se je preimenoval Tujski prometni svet za mesto Ljubljano, ustrežajoč § 25 zakona o mestnih občinah, v Turistični odbor mesta Ljubljane in je imel pred kratkim svojo prvo sejo.

Pred prehodom na dnevni red se je predsednik dr. Stele v toplih besedah spomnil pokojnega železniškega inspektorja Alojzija Knafeleja, meščana ljubljanskega in znanega turističnega delavca, ki je markiral pota po Rožniku, na Gradu in v ljubljanski okolici.

Iz obširnega tajniškega poročila, ki ga je podal dr. Brilej, je razvidno, da je bilo skupno število tujcev, ki so obiskali leta 1936 Ljubljano, 51.783, od teh 35.235, torej dve tretjini Jugoslovancev, inozemcev pa 16.548, od teh 4.777 Avstrijcev, 3.189 Nemcev, 2.696 Čehoslovakov in 2.365 Italijanov, dočim je bilo tujcev drugih narodnosti manj. Vsi ti tujci so prenočevali v Ljubljani 105.019 krat.

V poslovnem letu 1936-37 je imel Turistični odbor na razpolago 90.000 Din in je s temi veliki uspehi. Priredil je vodniški tečaj za vodnike po Ljubljani, ki nam je dal 12 novih vodnikov, tako da ima sedaj Ljubljana 15 izprašanih vodnikov, ki obvladajo nemščino, italijanščino, francoščino, poljščino in češčino. Izdan je bil tudi nov načrt mesta Ljubljane v srbohrvaščini, nemščini, francoščini in esperantskem jeziku, skupaj v 24.000 izvodih. V Zvezdi, v osi Vegove ulice se gradi nova vremenska hišica, ki bo opremljena z najnovejšimi instrumenti, na Grajskem stolpu pa so bile napravljene orientacijske naprave, ki nudijo lep razgled glavnih gorskih vrhov na ljubljanskem obzorju. Mestni gradbeni urad je na pobudo Turističnega odbora postavil po mestu mednarodna prometna znamenja. Popravljeni so bile nekatere markacije po Tivoliju in na Gradu. Turistični odbor je priredil 10 promenadnih koncertov, ki jih je izvajala »Sloga«. Njih namen je bil, da pozivijo naše trge in ulice in nudijo širokim slojem našega prebivalstva glasbeni užitek. Odbor je skrbel za propagando Ljubljane v nekaterih tujih revijah in je pošiljal po 50 izvodov revije »Kronike slovenskih mest« v razna tujta mesta. V člankih in vlogah je zlasti skušal vplivati, da se izboljšajo prometne razmere v naši banovini, to je ceste, železnice in avtobusne zveze, prizadeval pa si je tudi, da bi značni promet postal za Ljubljano ugodnejši. Prav posebna zahvala pa gre našim esperantistom, ki pišejo v svojih revijah o Ljubljani in prireajo o

njej propagandna predavanja v radiu.

Nato je bilo podano poročilo o Olepševalnem odboru Turističnega odbora in njega programu. Oboje je bilo pred časom že objavljeno v listih. V debati je bilo sprejetih več važnih sklepov, oziroma stavljenih predlogov. Na vrhu Šišenskega hriba ima svojo parcelo SPD, ki bi jo gotovo za primerno kupnino prodalo mestni občini, da tam postavi razgledni stolp. Zastopnik SPD je predlagal, da bi mestna občina ne oddajala Tivoljskega gradu strankam za stanovanja, ampak naj bi ga odstopila SPD, ki bi v njem priredilo alpski muzej, ki bi bil za tujski promet važna institucija. Nadalje je bilo predlagano, da bi mestna občina dala napraviti velik relief mesta Ljubljane. Izgotovil bi ga Ivan Selan, stal pa bi 140.000 din. Dogotovljen bi bil v 6 do 7 letih in bi se hranil v mestnem muzeju. V ta namen je bilo sklenjeno, da se bo vtičala v vsakoletnem mestnem proračunu vsota 20.000 Din. Sklenjeno je bilo dalje, naj se izda reprezentančni album fotografij mesta Ljubljane, ki bo služil predvsem v propagando. V ta namen naj bi Turistični odbor med ljubljanskimi fotoamaterji razpisal primerne nagrade in priredil razstavo najboljših fotografij mesta Ljubljane. Na ljubljanskem kolodvoru, v Zidanem mostu, na Jesenicah, sploh na vseh večjih postajah, s katerih vodi železnica v Ljubljano, naj bi se namestile povečane fotografije Ljubljane, opremljene z napis: Obiščite Ljubljano. Tudi v prihodnjem poslovnem letu bo skrbel Turistični odbor za promenadne koncerte, ki jih bosta izvajali Sloga in Zarja. Govor je bil o veliki reprezentančni dvorani, ki naj bi jo zgradila mestna občina in v kateri naj bi se vršili festivali itd. Taka dvorana bi bila nujno potrebna, zlasti sedaj, ko se je Unionska spremeniла v kino. Turistični odbor banske uprave namerava ustanoviti v Ljubljani propagandno-tujsko prometno pisarno, in je zato povabil k sodelovanju Turistični odbor mesta Ljubljane. Vanj sta delegirana predsednik dr. Stele in tajnik dr. Brilej.

Turistični odbor mesta Ljubljane ima tedaj lepo in važno nalogo, delati za čim večji prospek mesta, ki je središče lepe Slovenije in ki leto za leto privablja več tujcev. Ker je turizem za goskondarsko sicer revno, a po naravnih krasotah pa bogato obdarjeno Slovenijo, ena izmed najvažnejših narodno-gospodarskih panog, je delo tega odbora tem važnejše in je zato pozdraviti delavnost tega odbora in bo zato gotovo tudi na mero-dajnih mestih našel popolno razumevanje.

Tvrdba Taibl & Blatnik v Stožicah

Ježica, 15. junija.

Znameniti slepar Taibel in njegova priateljica Josipina Blatnikova sta zadnje mesece, ko sta izvrševala po Sloveniji svoje sleparije s sladkorjem, moko, mastjo in kokainom, stanovala v Stožicah. Že sredi februarja sta se bila zgledila pri kamnoseku Novaku v Stožicah, čigar hčerka Marija ima v Stožicah hišo, ki pa spada že pod Ljubljano. Vzela sta celo gornje stanovanje za 450 dinarjev. Taibel je v razgovoru v Novakovo izjavil, da je zelo zadovoljen s stanovanjem, ker ima vsaj mir in ga nihče ne nadleguje. Izrazil je obenem željo, da bi vzel v najem kar celo hišo, če bi to zmožel.

Tudi pri sosedih, ki imajo tam okrog hiše, je napravil Taibel najboljši vtis. Vsi so bili prepričani, da je to najsolidnejši gospod z dobro službo. Sicer so ga le redkokdaj videli doma, toda bili so vsi prepričani, da hodi po svojih poštenih trgovskih opravkih. Josipina Blatnik, za katero so vsi mislili, da je prava Taiblova žena, je vodila Taiblu gospodinjstvo zelo potrpatno. Pri neki priliki je Taiblova sama rekla, ko je prišla košarica vprašati, če bo vzela kaj jajc ali perutnine, da pač ima še nekaj 9 jajc, a to je seveda veliko premalo, ker take reči pri njih veliko porabijo... Ko sta Taibel in Blatnikova stanovanje zapustila, je bil ves štedilnik dobesedno zalit z mastjo.

Sicar pa je bila Blatnikova v stanovanju zelo nezaupljiva. Nikogar ni pustila v svoje stanovanje, niti svojih sostanovalcev v hiši ne, celo hišni gospodinjci je skoraj prepovedala vstop v kuhinjo, ko je nekdo prišla nekaj pogledat. Tudi je bila vsa družina, — razen Taibla in Blatnikove je stanovala v hiši pri obeh sleparjih še mlajša deklica, za katero so vsi mislili, da je njuna hčer-

ka, — nekam zaprta, od vseh sosedov nekako odmaknjena.

Zadnji teden v majniku pa je omenjena »hčerka«, za katero se je izkazalo, da je v resnici hčerka Taiblova, ki se mu je rodila sedaj z ločeno ženo, prišla k gospodarju hiše Novaku v Stožice, se tam mirno razgovarjala kako uro, slednjic pa povsem nepričakovano vstala, položila na mizo 200 Din ter odšla. Ko so Novakovi začudeni vprašali, čemu denar, je deklica rekla, da je to namemina za stanovanje za prihodnji mesec. Ob enem je povedala, da so se iz njihovega stanovanja že izselili.

Ko so Novakovi začudeni šli gledat v stanovanje, so ga našli v resnici praznega, vsi ključki pa so bili puščeni v vratih. Po tleh se je videlo, da so stanovanje izpraznjevali zelo hitro, v naglici. Toliko so se utegnili Novakovi ugotoviti, da se je Taibel izselil na Bled na št. 25.

Ze drugi dan pa se je pri Novaku oglasila trgovka Lombar iz Šiške, ki je prišla vprašati glede Taibla. Pri tej priliki je Lombarjeva povedala, da jo je Taibel oslaphil. Za naročeni sladkor mu je bila namreč izročila celih 45.000 Din. Taibel ji je bil telefoniral iz Kranja, naj pride tja, ker ima to-torne liste in je sladkor na potu. Lombarjeva je res šla v Kranj, izročila tam denar ter se nato odpeljala v Ljubljano, kjer je seveda takoj ugotovila, da je nasleda spretnemu sleparju. Ko je potem našla stanovanje Taiblovo v Stožicah prazno, se je po navedbi gospodarja Novaka urno odpeljala z avtomobilom na Bled, kjer pa seveda o Taiblu ni bilo nobenega sledu. Lombarjeva je sicer na Bledu našla hišo št. 25, toda hiša je bila prazna vila, Taibla pa sploh nihče na Bledu ni poznal.

Huda ura nad Št. Jernejem

Št. Jernej, 15. junija.

Nenadoma se je v soboto popoldne dvignil pri nas za nekaj minut silovit vihar, ki je pustošil, kakor ljudje že dolgo ne pomnijo. V ozkem pasu polovice Št. Jerneja, Brezovice in Šmarja, je v petih minutah do tal porušil osem kozolcev in poškodoval precej hiš, prizadejal pa mnogo škodo tudi na trtju, zlasti pa še na sadnem drevju. V nekaterih sadošnjakih je izruvano s koreninami prav vse drevje. Otroke, ki so se prav tedaj vračali iz šole, je kar pometalo na tla, sreča pa je bila, da so utekli nepoškodovani izpod ruševin se kozolcev, kjer so vedrili. Čudno je, da je zajel vihar samo »gornji konec« naše vasi, kjer je pa tako temeljito opravil svoje delo. Na majhnem prostoru je izruvalo kar osem ali deset velikih orehov, od katerih je eden podrl polovico bližnje hiše. Padlo je tudi nekaj toče, v Grobljah in Ostrogu je pa potoklka znaten del pridelka.

Velike konjske dirke bodo v Št. Jerneju koncem junija (29. t. m.). Priprave za to našo staro tradicionalno prireditve so že v teku in bodo posetniki z njo brez dvoma še bolj zadovoljni kakor prejšnja leta, saj je življenje v »Jahalmem in dirkalnem društvu«, ki dirke prireja, lžos prav posebno razgibano. Kvaliteto naših dirkalnih prireditev izpričuje vsako leto veliko število domačih in tujih udeležencev, med katerimi opazimo odlične goste, ki se zanimajo za napredek slovite dolenske konjereje. Na programu bodo tekme z enovprežnimi gigi, dvovprežne in pa jahalne dirke, kjer pokaže polnokrvna dolenska pasma vse svoje zmožnosti.

Iz Ljutomera

Komisija za zaščito Ljutomerčana je sestavljena in bo začela poslovati dne 23. t. m. Ogladela po prijavljene vinograde na licu mesta, ugotovila posamezne parcele, lege, nasade itd. Izvršila bo tudi letošnje omejitve zaščitenega okoliša. Vinogradniki, ki se hočejo že letos poslužiti zaščitenega imena, pa še niso prijavljeni ali niso izvršili svojih obveznosti do zadrge, naj to takoj storijo. Zaščita Ljutomerčana v Ljutomeru, r. z. z. o. z.

Od tu in tam

Agronomi savske banovine so se zbrali v Zagrebu in se pomenili o stanju živinoreje pri nas. Najprej so ugotovili še veliko pomanjkljivosti, ker se ne polaga zadostna pazljivost kužnim boleznim, ki se širijo med živino. Da se pospeši razvoj umne živinoreje, bi bilo potrebno, da se oprosti vseh dajatev cement, ki ga kmetje porabljajo pri zidanju hlevov in gnojšč.

Na nedeljskem sejmu v Benkovcu pri Šibeniku je prišlo do krvavega poboja. Sejmarije je bilo veliko, med njimi pa tudi brata Ivan in Marko Vuksan iz vasi Karina ter Stefan Krvavica, ki se z njim oba brata nista že leta razumela. Zvečer sta se brata Vuksana nekoliko vinjena vračala domov, ko jima pride nasproti Krvavica z izjavajočimi vzkliki. Brata se nista zmenila za izzivača in šla mirno naprej. Krvavico je pa to tako ujezilo, da je potegnil velik kuhinjski nož in ga zadel Marku dvakrat v hrbet. Ko se je hotel Ivan postaviti napadalcu v bran, jo je tudi on izkupil, kajti Krvavica ga je sunil v bok. Ubijalec se je potem sam javil orožnikom, medtem ko je tudi drugi brat izdihnil.

Kongres Zveze mest bo jutri v Banjaluki. Kongresu bo predsedoval zagrebški župan dr. Peitič. Najprej bo sešel nek izvršnega odbora Zveze mest, nato pa širša konferenca. Glavna točka razprave bo obravnavanje o predlogu za ustanovitev zveze mest Male zveze. 67 mest bo poslalo svoje zastopnike na kongres.

Seš ginekološkega oddelka novosadske bolnišnice se nahaja na zatožni klopi. Dr. Lazarevič si je baje dovolil dve nedovoljeni operaciji, katerih ena se je končala s smrtjo. Zdravnik pa se zagovarja, da so vse te obožbe plod kampanje njegovih nasprotnikov. Zaradi velikega števila prič bo razprava trajala nekaj dni.

Neverjetna lahkovernost podeželskih ljudi se zreali iz razprave prd sodiščem v Sremski Mitrovici. Šest cigaran sedi pred sodiščem in se zagovarja zaradi prevar neke meščanke iz Sremskih Karlovcov. Stefanija Poluzanski se je pred tremi leti obrnila na neko ciganko in jo prosila za zdravilo proti nezvestobi moža. Ciganka je takoj vedela, a kom ima opravka. Začelo se je čaranje, sestavljanje čarodajnih pišav in podobni čarovniški obredi. Seveda je morala Stefanija za vsako najmanjšo stvar plačati po nekaj sto dinarjev. Dve leti je trajalo »zdravljenje« Stefanijinega moža, ki se je opetel okrog drugih žensk. Tudi z glavnim dobikom v državni loteriji ni bilo nič, čeprav je zvala ciganka Stefaniji obljubila, da ga bo pričarala. Ko so lahkoverni žensko čarovnijo stale že 70 jurjev, so se ji odprle oči. Naznanila je zadevo sodišču, ki je cigane obsojilo na težko ječo, Stefaniji pa le ni moglo zagotoviti povračila za tiste jurje, ki jih je v svoji lahkovernosti zapravila.

Deset starih avstrijskih kron je izdalo razbojnika, ki so ga dolgo iskali. Ze 4. decembra lani sta dva neznanca prišla v župnišče v Kuniču pri Karlovcu in napadla kuharico, nato pa oplenila župniško blagajno. Takrat je bilo v blagajni tudi nekaj starih avstrijskih kron. Razbojnikovo niso mogli najti. Pred kratkim pa so v Karlovcu aretirali nekega sumljivca in pri njemu našli nekaj starih kron. Osumili so takoj njega, potem pa ga soočili s kuharico. Kuharica ga je takoj prepoznala po brazgotini na licu in po glasu. Toda zločinec še vedno taji svoj greh. Toda dokazi ga tako težko obremenjujejo, da se bo le težko izmuznil iz zagate.

10 dni že vztraja v gladovni stavki v zaporih v Kosovski Mitrovici Arnavt Soko Bajramović, ki je bil obsojen na dosmrtno ječo, ker je ubil svojega nečaka. Umora mu sicer niso dokazali, vendar pa je bil obsojen na smrt, ker je vsa vrgla sum takoj na njega. Poznali so ga namreč kot nasilnika in vročkrvneža, ki je poskušal že več ljudi ubiti. Z obsodbo pa Soko ni bil zadovoljen. V zaporu venomer trdi, da je nedolžen. Ker mu pa nihče tega ne verjeti, je začel prepirati ljudi s tem, da že deset dni noče ničesar zavžiti.

Saljivec je moral biti vlomilec, ki je vlomil v Sarajevu v zasebno stanovanje. Tat je prebrskal vse predale in omare, očitno je stikal za denarjem in dragocenostmi, pa ni našel ničesar. Začuden pa so bili domači zjutraj, ko so opazili po raznih znakih neljub nočni obisk, na mizi pa zlato verižico in listek zraven, na katerem je stalo: »Pomagaj bi rad tem ljudem.« Ni dvoma, da je bila ta zlata verižica ukradena kje drugje.

Zadnje čase se pogosto dogajajo nesrečni, celo smrtni primeri v raznih desinfekcijskih zavodih zaradi nepravilnosti mask, njih shranbe in nepravilne uporabe. Da se to ne bi več pripetilo in da se preprečijo podobni nesrečni primeri, so na pristojnem mestu odredili, da je razen že obstoječih ukrepov za ureditev službe in za nadzorstvo potreba pogostejše in nepričakovano nadzirati te zavodove naprave in material pri izvršiti nadzorstvo na licu mesta po pristojnih policijskih zdravstvenih organih, da se dokažejo poleg drugih nepravilnosti, ali so maske v neredu, ali se dobro ne shranjujejo, ali so pa v predolgi rabi, ali jih ljudje nepravilno rabijo, ali jih pa nimajo pri delu. Pristojni organi morajo po navodilu notranjega ministrstva takoj izdati proti krivicem potrebne ukrepe, nepravilne ali sumljive maske in njihove dele morajo pa pregledati vojaški strokovnjaki.

Da je število kazenskih pregreškov in kriminala poleti manjše kakor pozimi, so ugotovili v Zagrebu. Vlomov je manj, pač pa se množe tatvine skozi odprta okna. Letošnaco pa raste število samomorov. Prav tako se zgodi, da v poletnih mesecih ljudje v čim dalje večjem številu izginjajo.

Prosvetni minister Stošović je pri prosvetnem ministrstvu imenoval strokovno komisijo, ki bo opravljala vse funkcije umetniškega sveta, dokler ne bo ta ustanovljen. Za člane te komisije so imenovani: Džoka Kovačević, pomočnik prosv. ministrstva; Dušan Jakšić, načelnik spl. oddelka; Nedeljko Petrović, šef oddelka za umetnost in književnost; dr. Brana Kojinović, upravnik narodnega gledališča v Belgradu; Jovan Zorko, ravnatelj glasbene šole v Belgradu; Mihajlo Vik-Dravogvič, ravnatelj glasbene šole »Stanković« v Belgradu; Momčilo Živanović, upravnik umetniške šole v Belgradu; Peter Krstić, skladatelj in inspektor prosv. min.; dr. Milan Kašanin, ravnatelj muzeja kneza Pavla v Belgradu; Toma Roksančić, kipar iz Belgrada; Branko Popović, akad. slikar in univ. prof. v Belgradu; dr. Miloje Milojević, skladatelj in univ. prof. v Belgradu; Ljuba Ivanović, akad. slikar, dopisni član akademije in prof. umetniške šole v Belgradu; Sreten Stojanović, kipar in prof. na srednji obrtni šoli v Belgradu; Kosta Manojlović, skladatelj in prof. na glasbeni šoli v Belgradu; Milan Nedeljko, akademski kipar in upravnik zasebne šole za uporabno umetnost v Belgradu in Momčilo Milosević, upravnik državne tiskarne v Belgradu.

Dijaško letovišče v Martiničici

Po odredbi vodstva tega letovališča naj se dijaki srednjih šol dravske banovine, ki so se že javili za to letovališče v letovišča v Zagrebu in tudi tja poslali denar, priključijo največji iz Slovenije javljeni skupini I. dr. realne gimnazije v Ljubljani. Ta skupina odide iz Ljubljane pod vodstvom prof. Andriča Anatola dne 30. junija s potniškim vlakom ob 18.23 proli Zagrebu. Dijaki izven ljubljanskih srednjih šol, naj javijo na naslov: Prof. Andrič Anatol, I. dr. realna gimnazija v Ljubljani, z dopisnico, da se priključijo njegovi skupini. Iz Celja, Maribora, Ptujja in Murske Sote morejo stopiti v vlak v Zidanem mostu. Na ljubljanskem kolodvoru je zbirališče dne 30. junija ob 17.45. — Ravnateljstvo I. dr. realne gimnazije v Ljubljani.

Belo zastavo so za nekaj dni izobesili na zgradbi sodišča v Murski Soboti. Po starem običaju bi to pomenilo, da v sodišču niso imeli zaprtega nobenega grešnika, niti niso imeli nikogar v preiskavi. Vsekakor se kaj takega kaj redko pripeti.

15 letna Francozinja - neuslišana prostovoljka v Spaniji

Jacqueline Michel, 15 letna gojenka Mollière-ovega liceja v Parizu, ki je 21. maja izginila neznanu kam, pa so jo čez dva dni našli v Barceloni, pripoveduje svoje doživljanje in nagibe, ki so jo gnali v Spanijo:

»Odkrito in iz vsega srca sem hrepenela za tem, da bi se borila v vrstah milicnikov. Po zgledu slavnih francoskih junakinj bi hotela voditi ljudi v boj, jim vlivati v srce poguma in odločnosti. Ze vnaprej sem imela pripravljene besede, s katerimi bom podžigala srčnost in gorečnost borcev. Toda moje sanje so se razblinile v nič. Sedaj vidim, koliko skrbi sem prizadela svoj staršev, in da je dolžnost mladih deklet, ostati pri svojih dragih, ne pa se igrati vojake.

Po svojih prednikih sem baskovske krvi, ki se vroče in burno pretaka po žilah mož. Ze delj časa sem snovala načrt, pobegniti od doma in se pridružiti tem junakom, ki se tako besno bore. Vsak njihov poraz me je zadel v živo. Zadnja neugodna poročila iz bojišč pa so me končno odločila. Strahovitost sila me je gonila v Spanijo; od razburjenja nisem mogla spati; kakor hitro pa sem zaprla oči, tudi eredi dneva v šoli, sem videla boje in samo sebe, vihteč zastavo na čelu milicnikov, ki da jih vodim v bojne vihre. Izredne volje mi je bilo treba, da niso domači opazili mojega strašnega notranjega razburjenja. Zaupala sem se nekoliko svoji sošolki, ki pa mojih besed ni prav nič resno vzela.

Na pot

Prišel je odločilni dan. Popoldne sem se mirno odpravila v licej kot po navadi, malo proč od hiše pa sem se skrila in počakala, da se moja mati odide z doma. Ko jo vidim oddaljiti se, brž smuknem nazaj v hišo — do vlaka sem imela še malo časa — si najprej s škarpami odrežem lase, na katere sem bila sicer tako ponosna, oblečem kratke telovadne hlače, tesno jopico, obujem težke čevlje na debele modre nogavice, pokrijem baskovsko čepico in se zavarujem še z očali, da bi me bilo čim težje spoznati. V kuhinji vzamem nekaj kruha, čokolade in steklenico vode; iztaknem še dežni plašč in se s silno utripajočim srcem in čisto omočena od svobode znajdem na cesti.

Sedaj pa brž na postajo. Imela sem 250 frankov, ki sem jih z veliko potrpežljivostjo naštedila v zadnjih mesecih. Da bi zasledovanje tem bolj otežilo, sem šla v Spanijo čez Lyon, Avignon v Narbonne, kamor sem dospela drugi dan ob 7 zjutraj. Potem dalje v Perpignan in Cerbere. Ko tako brez cilja hodim po ulicah Cerbere, se mi je zazdelo, da me nekdo zasleduje. Bala sem se že, da je kak defektiv in hotela na vso moč zbežati. Strah pa je bil prazen. Mož je kmalu izginil. Končno se opogumim in vprašam nekega domačina, kje je Spanija. Pokaže mi bližnjo goro, ki je zastirala pogled in reče: »Vidiš de, tistile greben tam je Spanija!« Za trenutek sem se prestrašila. Kako naj grem čez tako gorovje, ko sem že tako slaba in ne

poznam nobenih potov! Obrnem se proti obali, če ne bi morda našla prostega čolna in se po morju prepeljala v Spanijo. Toda bili so vsi dobro privezani na verige.

Dolgo časa sem presanjala na pečini ob morju, si hladila noge v morski vodi in pojedla del svoje popotnice. Vodo sem postavila hladit v morje, pa je bila steklenica slabo zamašena in voda v njej se mi je precej pokvarila.

Nekoliko poživljena in okrepčana sem se odločno lotila gorske poti. Bilo je strašno vroče, koža steza, po kateri sem hodila radi večje varnosti, me je s svojimi ostrimi kamni zelo utrudila, toda moje navdušenje je ostalo neomajno. Kmalu dospem na vrh in očarana ogledujem špansko obalo, ki se je razprostirala v vznožju gore. Po kratkem počitku se spustim v dolino in kmalu zagledam nekega milicnika, ki je mirno kadil svojo pipico; blizu njega je ležala puška. Umaknili se mu nisem mogla več, zato zadenem svoj sveženj na glavo kakor Spanke in grem proti njemu. Vpraša me po špansko, kam grem. Jaz, ki sem se dobro naučila špansčine, mu odgovorim, da grem v bližnje mesto Port-Bon.

Spustil me je mimo. Kmalu sem bila zopet pri morju, se ohladila in okrepčala, pa zopet na pot. Pridem do majhne bele hišice, na kateri je plapolala katalonska zastava z rumenimi in rdečimi progami. Pred hišo je sedela straža. Jaz pa sem šla mimo tako naravno, da se ni nihče zmenil zame. Ker se mi glavna cesta ni zdela varna, sem šla nazaj proti obali in vzdolž nje čez mejo, ki jo je delala bodeča žica. Splazila sem se pod njo in

končno bila v Spaniji

v deželi svojih sanj in velikih načrtov. Mislila sem, da sem na varnem in prav tu sem doživela razočaranje.

Mučila me je silna žeja in proti vsej previdnosti sem stopila v neko gostilno in popila limonado. Skrbelo me je radi francoskega denarja, vendar se je vse dobro izteklo. Tisto malo frankov, kar mi jih je še ostalo, sem zamenjala, šla na postajo in kupila vozni listek do Barcelone. V vlaku sem se popolnoma prepustila svojim sanjam. Jutri bom že milicnica!

Tedaj pa me nekdo od sopotnikov, po večini beguncev iz Bilbao, začne nekaj izpraševati. V svoji zmedenosti mu odgovorim francosko. Začuden me pogleda, jaz se vedno bolj zapletam. Nazadnje pa mož pokliče sprevednika, ta me naznanja služboju-čemu policajcu, ki me odvede v voz drugega razreda in me spremi do Barcelone. Bil je zelo prijazen z mano, poslušal z zanimanjem moje pripovedovanje in mi dajal pomaranče, ki sem jih s slastjo pojedla.

V Barceloni

so me peljali na poseben komisariat in od tam z avtom na poslaništvo katalonske vlade, kjer so mi dali posebno sobo. Ko sem tako sedela sama, za-

prta, ko sem spoznala, da so bile vse moje dose-danje žrtve za ideale zaman, pustolovščina pri kon-cu, sem bridko zajokala.

Z menoj so ravnali čudovito lepo. Vsak si je na vse načine prizadeval, da bi mi čim bolj ustregel in celo množica, ki je poznala mojo zgodbo, mi je navdušeno izražala svojo naklonjenost, ko me je zagledala v avtomobilu med vožnjo na komisariat.

V petek okrog 3 zjutraj me je zbudilo gluho pokanje. Sedem letal je metalo bombe na Barcelono. Bombe so padale čisto blizu, šipe so se tresle, jaz pa se nisem nič bala. Zaprla sem oči in si mislila, da sem v bitki.

V ponedeljek — teden po svojem odhodu iz Pa-riza — sem zvedela, da moram

nazaj v Francijo

Dasi me je bolelo, da se je moj pohod tako ne-častno končal, sem se vendar zelo razveselila ob misli, da bom zopet videla svoje starše.

V spremstvu dveh policijskih inspektorjev so me z vozilom katalonske generalitete pripeljali na mejo.

Oče me je pričakoval v Cerbereu. Ko sem ga zagledala v pisarni posebnega komisarijata, nisem mogla zadržati solz in sem se vrgla v njegove roke, ki so me dolgo časa objemale. V očetovi veliki ne-žnosti sem spoznala, da mi je že odpustil. (g)

Važni dnevi

windsorskega vojvode

Dne 2. avgusta 1936: Njegovo Veličanstvo kralj Edvard VIII. zaplove z jacht »Nahlin« iz Southampton na počitnice na dalmatinsko obalo, katere preživi v družbi gospe Simpsonove.

Tako so pred kratkim sprejeli v Belgradu nemškega zunanjega ministra von Neuratha

Letalka Amelia Earhardt pripoveduje

Znamenita letalka Amelia Earhardt je poslala »Paris Soir«-u obširno poročilo o svoji prvi etapi poleta okrog sveta, v katerem opisuje številne zanimivosti plavanja nad tropskim morjem od Floride v Združenih državah do Fortalezze, mesta v Holandski Guberniji v Južni Ameriki.

Ob 6 zjutraj 1. junija je zapustila z letalom v spremstvu krmilarja Noonana mesto Miami v Floridi, ki je kmalu izginila izpred oči. V nekaki srednji globini morja je bilo videti orjaške ribe. Preletela sta vrhove otočja Bahamas, nato otočje Andros, ki se je s svojim živim zelenjem ostro odražalo od mnogobarvnega morja, ki jih je obdajalo. Mnogo otokov je bilo podobnih zvikom čudovitih kačic v kakem rajskem vrtu. Tropsko morje je neizmerno bolj zanimivo kot dolgočasni severni Atlantik ali veličastni Pacifik.

Ob 13.10 sta pristala v San Juanu, odkoder sta drugi dan odrinila čez Porto-Rico proti Venezueli v Južni Ameriki. Po dolgi vožnji, kjer ni bilo videti drugega kot morje pod seboj in debele, svetle oblake nad seboj, so se v daljavi pokazali vrhovi in gozdovi Venezuele — prvi pogled na Južno Ameriko. Še malo in že sta plavala tik nad južnoameriško džunglo. Tudi to je bila novost, katere se je letalka z otroško radostjo razveselila. Nad umazano, blatno reko, ki se je vila med gorami, sta prišla nekaj kilometrov v notranjost do mesta Caripito, s številnimi petrolejskimi napravami, s krasnim velikim letališčem, kjer jih je sprejel predsednik države Monaca in številna navdušena množica.

Dne 6. junija sta odletela iz Paramaribe proti

Dne 26. oktobra odkrije 600 ameriških radio-postaj in časopisje družbe Hearst lebezen angleškega kralja do gospe Simpsonove vsemu svetu in naznanja njuno bližnjo poroko.

Dne 27. oktobra je odločena ločitev zakoncev Simpson, ki jo je zakrivil »seveda« mož.

Dne 1. decembra zatrjuje škof Bradfordski v svoji pridigi, da je kralj versko nevreden sprejeti »zakrament« kronanja. Del časopisja ponavlja isto.

Od 3. do 10. decembra vrsta dramatičnih prizorov med kraljem, materjo kraljico Marijo, brati in prvimi ministri Baldwinom.

Dne 4. decembra izjavi g. Baldwin v zbornici, da vlada ni pripravljena izdati zakonodajnih odlokov, ki bi omogočili kralju nameravano ženitev. Skoro vsi vodje glavnih strank se strinjajo z g. Baldwinom.

Dne 6. decembra zapusti gospa Simpsonova Anglijo in po dolgih skrivnostnih potih dospe v Cannes k svojim prijateljem Rogers.

Dne 10. decembra ob 15.42 se Edvard VIII. odpove prestolu.

Dne 11. decembra ob 22. se bivši kralj po radiu poslovi od britanskega ljudstva ter izjavi, da breme vladanja ne more nositi sam, brez »ženske, ki jo ljubi«. Ob 13.52 je postal vojvoda Yorški kralj Jurij VI.

Dne 13. decembra dospe bivši kralj že v Avstrijo, kamor je odšel takoj po svojem slovesu 11. decembra ob polnoči. Najprej gre na Dunaj, potem v grad Enzensfeld. Imenuje se sedaj vojvoda Windsorski.

Dne 10. marca 1937 dospe gospa Simpsonova v grad Candé.

Dne 27. aprila ločitev gospe Simpsonove postane polnomočna; lahko se zopet poroči in dobi nazaj svoje prvotno ime gospa Walis Warfield.

Dne 3. junija: poroka vojvode Windsorskega z gospo Walis Warfield. (gl.)

Na veliki letalski prireditvi v Northoltu na Angleškem si je smela mladina ogledati od blizu bojna letala.

LJUBEZEN, KI UBIJA

V očetovih pismih sem bral, da sta bili srci očeta in matere ločeni že tedaj, ko sem jaz mislil, da sta najtesneje združeni; tedaj, ko je moja otroška ljubezen videla v njiju eno samo bitje: starše.

Oče je mater imel zelo rad, a čutil je, da ga ona ne ljubi. Ta svoj občutek je vedno izražal v pismih. Toda ni tega delal ostro in robato. Ni povedal ničesar naravnost, a jaz sem dobro razumel skriti pomen njegovih besedi v pismih.

Kakor jaz, tako je bil tudi moj oče molčeč človek. Še bolj kakor jaz. Brez besede je pustil, da so se zasejala medenj in med mater nespozumljenja in nasprotja. Razumel sem, zakaj ni mogel materi ničesar reči. Zato ne, ker jo je ljubil. Sram ga je bilo pred njo, bal se je te grofovske ženske, ki je bila tako ponosna in tako različna od njega, ki je bil napol kmečki. To ga je silno mučilo. Toda ni si nikoli upal izgovoriti odločilne besede, ki bi bila razjasnila vse, kar je bilo trpkega med njima.

Spoznal sem iz teh pisem, da sem se vrgel čisto po očetu. Nista si bila podobna samo najina značaja, podobni sta si bili prav tako najini nesreči.

Pisma so bila polna pritajenih vzdihov in tožba, ki jih mati ni nikoli niti slutila. Oče ji

ni nikdar prav ugajal, kljub temu, da je imel toliko dobrih lastnosti, vendar jo je tako ljubil. Edina njegova krivda je bila v tem, da ni znal na zunaj pokazati, kako je dober, kako plemenit in občutljiv je v svoji duši.

Ze v prvih pismih sem srečal gospoda Termonda. V enajstem ali dvanajstem pismu — ne spominjam se več natanko kje — me je pa pretresel krik trpljenja in bolečine, ki jo je ta človek povzročal mojemu očetu.

Roke so se mi začele tresti, oči so se mi kar na lepem napolnile s solzami.

V tem pismu, ki ga je moral pisati ponoči in ki se mu je že po pisavi videlo, kako je moral biti razburjen, je oče, ki se je znal tako dolgo krotiti, priznal sestri, da je ljubosumen. Ljubosumen je bil in na koga? ...

Na tistega človeka, ki naj bi nekega dne zavzel njegovo mesto v tej hiši, ki naj bi dal njegovi ženi drugo, svoje ime. Bil je ljubosumen na tistega človeka z lisičjo hojo, z ble-dimi zenicami, ki sem ga jaz v otroških letih tako neomajno in neizprošno sovražil: ljubosumen je bil na Jaquesa Termonda.

V tem pismu je nenadno povedal vse, kar ga je težilo. To je bil začetek vse dolge vrste njegovih muk, ki jih je zaključila smrt. Zau-pal je sestri, kdaj ga je ljubosumnost prvič ubila. Bilo je tedaj, ko je presenetil Termonda, ki je gledal mojo mater tako, kakor se ne spodobi. V začetku je mislil, da je to prišlo samo od sebe, da ni nihče kriv. To misel mu je potrdilo dejstvo, da je Termond prav kmalu po tistem neprijetnem dogodku

odpotoval za dolgo. Oče je videl v tem dejanju dokaz pravega prijateljstva. Zdelo se mu je, da se hoče Termond kot iskren prijatelj takoj umakniti vsem prilikam, ki bi ga lahko zavedle na krivo pot.

Ko se je gospod Termond vrnil, je spet začel zahajati v našo hišo, in sicer vedno pogostje. Sicer bi to ne bilo nič nenavadnega, saj sta z očetom bila zaupna tovariša še v šolskih letih in na vseučilišču. Termond bi bil očetu za pričo pri poroki, če bi ga ne bila tedaj zadrževala njegova služba: bil je poslanik v inozemstvu.

Oče je v tem pismu priznal, da je tega človeka ljubil in da se mu je lastna ljubosumnost zdela v začetku nekaj nevrednega, nekaj, kar je podobno izdajstvu.

Odkar se je Termond vrnil, se je očetovo trpljenje pomnožilo, ko je videl, da pri prijatelju rase nedovoljeno nagnenje. Nesrečnež je pa kljub temu mislil, da nima pravice, da bi svojem nepoštenemu prijatelju pokazal vrata.

Ali ni bila njegova žena najčistejša, najpoštenjša od vseh žena na svetu?

V začetku je bilo Termondovo vedenje kljub vsemu tako spoštljivo in neoporečno, da ga ni bilo mogoče odsloviti. Kaj naj bi storil.

Da bi ženi razložil svoje vznemirjenje in svoje pomisleke? Da bi to storil on, ki mu je srce začelo v strahu utripati ob sami misli, da bi moral nasprotovati njej, ki jo je tako

spoštoval? Da bi zahteval od nje, naj ne sprejema več njegovega prijatelja? Da bi to zahteval od nje? Če bi ustregla njegovim zahtevam, ali je ne bo s tem oropal edine zabave in razvedrila? Tega bi si ne mogel nikdar odpustiti. In če bi ne hotela odnehati? ...

Ubogi oče se je rajši odločil za to, da se bo boril in omahoval v tem peklu neodločnosti in doumevanj, kamor padajo omahljivi in molčeči ljudje. Tožil je o svoji revščini teti. Prosil jo je za svet, prosil jo usmiljenja in se norčeval iz svoje otročje ljubosumnosti. A vendar se ni mogel vzdržati, da ne bi govoril vedno znova in znova o svojem trpljenju, ni mogel zbrati toliko moči, da bi ga ozdravila in rešila.

Pisma so postajala vedno otožnejša. Oče je trpel zaradi svoji šibkosti, videl je, kako rasejo te posledice, ki jih je sam kriv. Toda ni se gnil in ni storil nobenega koraka, ker se je bal razburljivih prizorov, ki bi jih povzročil, če bi resno nastopil proti ženi.

Potem ko je pustil, da je prijatelj pogostje prihajal na obiske, je z muko v srcu spoznal, da je žena začela popuščati. Začela se je udajati vedno bolj vsiljivi zaupnosti Termondovi. Videl je, kako je poslušala njegove nasvete v prav majhnih, vsakdanjih stvarih glede obleke, glede knjig, glede daril, ki jih je kupoval svojim prijateljem. Polagoma je zasledil v njenem okusu znamenje njegovega vpliva in njegovih nazorov.